

Bůh – vládce dějin

Texty na tento týden

Ž 104,1-9; Zj 1,1-3; 2Pt 1,21; Da 2; Zj 12,7-17; Ř 16,20; 2K 5,17-19

Základní verš

Já jsem Alfa i Omega, praví Pán Bůh, ten, který jest a který byl a který přichází, Všemohoucí. (Zj 1,8)

Hlavní myšlenka

Bůh jedná v dějinách a prostřednictvím dějin. Dal nám množství důkazů, které mohou probudit a povzbudit naši víru.

Jsou lidské dějiny jen bezvýznamnou, nahodilou sérií událostí, nebo směřují k určenému cíli? Bible říká, že dějiny se odehrávají podle plánu. Bibličtí pisatelé dokazují, že Bůh vede dějiny a zjevuje v nich sám sebe.

Ne všechno v dějinách je projevem Boží vůle. Člověk má svobodnou vůli dělat rozhodnutí, která ovlivní dějiny – někdy dobrým směrem, jindy však vedou ke katastrofě. Skutečnost, že Bůh zasahuje do lidských dějin, neznamená, že rozhoduje o všem, co se děje. Znamená to, že i přes podvody a krutosti, ke kterým se lidé uchylují, Bůh je v dějinách přítomen a jeho konečný cíl se splní. Bůh přivede dějiny lidstva k velkolepému a slavnému konci.

Jako křesťané věříme, že bibličtí pisatelé byli pod Božím vedením a Bůh je inspiroval, aby zaznamenali nejdůležitější události lidských dějin. Mnohdy jim předal i výklad těchto událostí, abychom pochopili, co znamenají.

Minulost a budoucnost

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.

(Gn 1,1)

A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo.

(Zj 21,1)

¹⁸My jsme s ním byli na oné svaté hoře a ten hlas z nebe jsme sami slyšeli. ¹⁹Navíc tu máme nesmírně spolehlivé slovo proroků a vy děláte dobře, že se ho držíte jako lampy zářící v temnotách, dokud se nerozžesne den a ve vašich srdcích nevzejde jitřenka. ²⁰Především vězte, že žádné proctví Písma nevzniklo z vlastního názoru proroka. ²¹Proctví totiž nikdy nepřišlo z lidské vůle, ale Boží lidé mluvili, jak byli puzeni Duchem svatým.

(2Pt 1,18–21; B21)

Osobní studium

Světové dějiny se obvykle vyučují jako dějiny civilizací. Důležitá fakta jsou obvykle ta, která mají dopad na vývoj těchto civilizací. Někteří lidé argumentují, že události v lidských dějinách mají cyklický charakter. Pohybují se v nekonečném kruhu zrození, růstu, dospívání, úpadku a smrti, v kruhu, který nemá začátek ani žádný významný konec.

Cyklický pohyb hodinových ručiček může být klamný, protože může dělat dojem, že čas se pohybuje v kruhu. Tak tomu ale není. Pravdou je, že lidský život probíhá na přímce a ne v znovu se obnovujícím cyklu. Čas je podle Bible jednosměrné proudění.

Písmo přináší mnoho zpráv o začátku a konci lidských dějin (viz Gn 1,1; Jb 38,1–7; Ž 104,1–9; Zj 1,1–3.19; 21,1–6). Dějiny lidstva nejsou nekonečnou sérií opakujících se cyklů. Mají konkrétní začátek. Čeká je nádherná budoucnost. Dějiny lidstva mají smysl, cíl. V dobré knize se obvykle hlavní myšlenka příběhu nedá jasně rozpoznat, dokud se nedostaneme na jeho konec. Na konci bývá překvapující zápletka rozluštěna. Jak můžeme my, kteří jsme součástí velkého vesmírného příběhu, vědět, jaký je jeho smysl, jeho hlavní myšlenka? V našem případě to víme, protože Bůh nám to zjevil prostřednictvím svých proroků.

Samozřejmě, mluvíme o božském zjevení. Náš Bůh zná budoucnost, ví o všech možných rozhodnutích, které lidé mohou svobodně udělat. Bůh nám také řekl, že se nakonec vrátí, ať už budou naše rozhodnutí mezitím jakákoli.

Dnešní text z Druhého Petrova listu naznačuje způsob, jak se k nám Zjevení od Boha dostalo (2Pt 1,18–21). Pokud důvěřujeme Božímu slovu a tomu, co samo o sobě říká, můžeme mít jistotu v tom, že Hospodin zná konec a že nám jej zjevil. Bůh není pouze Bohem minulosti. Je i Bohem přítomnosti (ačkoli bolest a tragédie nám jej často zastiňují). A Bible zdůrazňuje, že je i Bohem budoucnosti. Proto můžeme důvěřovat tomu, že se budoucnost odehraje tak, jak nám to zaslíbil.

Aplikace

Je snadné předpovědět budoucnost? Pokud ses o to někdy pokoušel (např. při odhadování výsledků voleb, sportovních výsledků a podobně), kolikrát jsi byl úspěšný? Je naší nadějí, že Bůh zná budoucnost a ví o všem, co se děje. Je pro tebe útěchou, že Bůh lásky ví, co se stane v našich životech?

Proroci a historikové

²⁴Hospodin zástupů přísáhl: „Jak jsem si předsevzal, tak se stane, a pro co jsem se rozhodl, to se uskuteční: ²⁵Rozdrtím Ašúra ve své zemi, rozšlapu ho na svých horách a z nich sejmu jeho jho. Z ramene jim bude sňato jeho břímě.“ ²⁶To je rozhodnutí učiněné o celé zemi a to je paže napřažená proti všem pronárodům. ²⁷Když Hospodin zástupů rozhodl, kdo to zruší? Jeho paže je napřažena, kdo ji odvrátí?

(Iz 14,24–27)

Osobní studium

V celé Bibli proroci používají výrok „slovo Hospodinovo“ (nebo synonymum „takto praví Hospodin“, zde „Hospodin přísáhl“ apod.). Chtějí tím zdůraznit, že uvedené pravdy lidem neříkají oni sami, ale Bůh skrze ně. Všichni by proto měli pozorně naslouchat.

Příkladem takového poselství od Hospodina, které zprostředkoval prorok, může být text v knize proroka Jeremjáše 1,14–19. Bolestné události, během kterých má být město Jeruzalém vydáno do rukou Babylona, jsou zde představeny jako naplnění Božího prorocství o osudu Izraele.

Pozemští vládcové málokdy připustí, že věci nemají ve svých rukou. Jsou přesvědčeni, že jejich vládní rozhodnutí utvářejí život národa. Myslí si, že mají veškerou moc. Ale Jeremjáš a jiní proroci odkrývají pravé pozadí dějin. Izraelští vládcové zjišťují, že v průběhu dějin se celý národ dostává na pokraj zániku. Jeremjášova kniha je šokující připomínkou moci Božího slova, které se naplňuje v dějinných událostech.

Boží svrchovanost nad dějinami můžeme vidět i v textech Iz 14,24–27 a Nah 1,1–10.

Nekonečná Boží moc se projevuje i v přírodě. V Žalmu 104 například čteme popis přírodních dějů, které nejsou samostatnými, autonomně fungujícími procesy. Bůh do nich aktivně zasahuje a udržuje je. Bible nepopisuje Boha jako někoho, kdo stvořil svět a pak ho nechal tak, zcela podřízený přírodním zákonům. Přírodní zákony jsou součástí toho, jak Bůh udržuje svět.

Aplikace

Mnozí vědci tvrdí, že svět byl stvořen náhodou a stejně tak i skončí. A proto to, co se odehrává mezi jeho začátkem a koncem, není až tak důležité. Proč jsme hluboko v srdci přesvědčeni, že takový pohled se nemůže zakládat na pravdě?

Poznámky

Daniel 2 a Boží prozřetelnost v dějinách

²⁰Promlouval takto: „Požehnáno buď jméno Boží od věků až na věky. Jeho je moudrost i bohatýrská síla. ²¹On mění časy i doby, krále sesazuje, krále ustanovuje, dává moudrost moudrým, poznání těm, kdo mají rozum. ²²Odhaluje hlubiny a skryté věci, poznává to, co je ve tmě, a světlo s ním bydlí. ²³Tobě, Bože otců mých, chci vzdávat čest a chválu, neboť jsi mi dal moudrost a bohatýrskou sílu. Oznámils mi nyní, oč jsme tě prosili, oznámil jsi nám královu záležitost.“

(Da 2,20–23)

Osobní studium

Pokud by lidé neměli svobodnou vůli, pak by bylo pro Boha jednoduché znát budoucnost. Vždyť všechny lidské činy by byly předem určené. Jistý francouzský ateista v 18. století spekuloval o tom, že všechno ve vesmíru, všechny lidské činy jsou předurčeny zákony přírody. Pokud by někdo znal všechny tyto zákony a postavení všech atomů ve vesmíru v konkrétním čase, pak by přesně věděl, co se stane v budoucnosti.

Lidé mají svobodnou vůli a svobodnou volbu. Bůh nás tak stvořil. Jako bytosti, které dokážou milovat, musíme mít svobodnou volbu. Vždyť láska z donucení není skutečnou láskou. Abychom měli schopnost opravdu milovat, Bůh nás musel stvořit svobodné. Boží moc je však natolik velká, že i přes naši svobodnou vůli Bůh dokonale zná budoucnost – bez ohledu na naše rozhodnutí.

Připomeňte si proroctví z Daniela 2. V čem je tato kapitola silným důkazem toho, že Bůh zná i dalekou budoucnost?

Tato kapitola byla napsána před více než 2 500 lety. Podívejte se, jak se dějiny odvíjely přesně podle Božích předpovědí. V jistém smyslu by pro nás toto proroctví mělo být spolehlivější než pro lidi před staletími. Je to proto, že při pohledu zpět můžeme vidět, jak jednotlivé říše přicházely a odcházely – přesně podle předpovědí. Pokud byste četli toto proroctví během vlády Médo–Peršanů, neuměli byste si ani představit vznik a zánik těch říší, které přišly po jejich vládě. Dnes, když se díváme do minulosti, můžeme vidět mnohem více než někdo před mnoha staletí. Proto má toto proroctví pro nás sílu, kterou lidé v minulosti nemohli ocenit.

Je úžasné, že navzdory milionům lidí se svobodnou vůli, kteří žili během období popsaného v knize Daniel, Bůh přesně věděl, co se stane, které království povstane a padne. A věděl to dlouho dopředu.

Prorok Daniel pravdivě předpověděl vznik i pád Babylona, Médo–Persie, Řecka a Říma, včetně rozpadu Říma na menší části, které existují dodnes. Z naší pozice v dějinách zbývá už jen jedno království, poslední, a to Boží věčné království (Da 2,44). Pokud měl Bůh pravdu o ostatních královstvích, bylo by nelogické nedůvěřovat mu v posledním.

Aplikace

Jaká biblická proroctví tě udivují nejvíce? Proč? Na naplnění kterých proroctví se nejvíc těšíš? Kterých proroctví se obáváš? Která proroctví tě naplňují klidem a jistotou?

Velký spor věků a dějiny

Bůh pokoje brzo srazí satana pod vaše nohy. Milost Ježíše, našeho Pána, bud's vámi.

(Ř 16,20)

Osobní studium

Dějiny lidstva se nám právem mohou zdát chaotické. Některé události jsou opravdu nepochopitelné a zůstává nad nimi rozum stát. Písmo nám však přináší základní informaci o tom, že v pozadí těchto viditelných dějin se odehrává drama, příběh, který sice nevidíme, ale jehož důsledkem je právě zlo a chaos kolem nás. Velký spor mezi dobrem a zlem, mezi Bohem a satanem je tím, co podle biblického záznamu vysvětluje směřování dějin lidstva.

Následující texty nám pomáhají poodhalit oponu a vidět v jiném světle, co se na tomto světě skutečně odehrává. Viz Zj 12,7–17; Jb 2,1.2; Iz 14,12–14; Gn 3,15; Ef 6,12; Ř 16,20.

Satan je skutečný a boj mezi dobrem a zlem je denní realitou. Ježíšův kříž však způsobil jeho porážku. „Nebe se zármutkem a ohromením hledělo na ukřižovaného Krista. Z rozdrásaných spánků mu tekla krev a na čele měl krvavý pot. ... Před ním stáli lidé, kteří byli stvořeni k Božímu obrazu, a usilovali o život jednorozeného Božího Syna. Pro vesmír to byl hrozný pohled.

Kolem kříže se shromáždily knížectva a mocnosti temnoty a zasévaly do srdcí lidí stín nevěry. ... Satanské síly se spojily se zkaženými lidmi a snažily se přesvědčit dav, že Kristus je největší hříšník a zaslouží si opovržení. ... Satan pochopil, že byl odhalen. Nepadlí andělé i celý vesmír měli možnost sledovat jeho jednání. Sám se projevil jako vrah. Prolil krev Božího Syna, a tím se připravil o náklonnost nebeských bytostí. ... Poslední zbytky soucitu nebeských bytostí se satanem se rozplynuly.“ (TV 488.489)

Proč Bůh nezničil satana už tehdy?

„Andělé ani tentokrát nepochopili, oč ve velkém sporu jde. Bylo třeba důkladněji objasnit všechny zásady, které jsou v sázce. Satanovo bytí je i v zájmu člověka. Lidé i andělé musí zcela jasně poznat rozdíl mezi Knížetem světla a vládcem tmy. Každý se musí rozhodnout, komu bude sloužit.“ (TV 761)

Události na této zemi jsou součástí vesmírného konfliktu, velkého sporu mezi Kristem a satanem. Na pozadí tohoto sporu se odehrávají nejen události lidských dějin, ale i život každého z nás. Vše je poznamenáno probíhajícím velkým sporem. Dobrou zprávou je, že po událostech na kříži je satanova porážka jistá. Jednou tento spor skončí a s ním i všechno utrpení, násilí, všechn strach a veškerá nejistota, které jsou tak bolestivou součástí lidských dějin.

Aplikace

Hřích a jeho důsledky budou nakonec odstraněny. Které události z dějin lidstva v tobě vyvolávají nejvíce otázek a pochybností? Které události v tvém životě jsou pro tebe bolestivé a nepochopitelné? Důvěřuj Bohu, že na konci věků dá na tvé pochybnosti uspokojivou odpověď. Svěř se se svými pochybnostmi blízkému příteli.

Kříž v dějinách

17Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Staré pominulo – hle, je tu nové! 18A to všechno je z Boha, který nás se sebou smířil skrze Krista a pověřil nás, abychom sloužili tomuto smíření. 19Bůh v Kristu uzavřel se světem mír! Přestal lidem počítat viny a zprávu o tom smíření svěřil nám.

(2K 5,17–19; B21)

Osobní studium

Lidské dějiny jsou rozděleny jednou významnou událostí. Není to vznik či zánik velké říše, jak bychom možná předpokládali. Není to ani objevení nového kontinentu. Je jí smrt jednoho mladého učitele, který žil v relativně zapadlé části římské říše. Když vezmeme v úvahu množství Židů, kteří zemřeli rukou Římanů, je ještě zajímavější, že právě tato jedna smrt z mnoha se stala milníkem, který rozdělil lidské dějiny na dvě části.

Když uvažujeme o dějinách a o tom, jak do nich vstupuje Bůh, musíme uznat, že Boží jednání se mimořádným způsobem projevilo v příchodu Ježíše Krista na tuto zem. Kříž – odkazující nejen na Ježíšovu oběť, ale i na padlé lidstvo a hříchem poznamenanou historii – zjevuje nejhlubší smysl dějin lidstva. Ukazuje, že Bůh pro nás otevřel novou budoucnost. Odpustil nám. Jsme jeho dětmi a on je naším Otcem. Nemusíme dále s sebou vléci nesmírné břemeno viny a vlastních selhání. Ten, který „nesl naše nemoci a naše bolesti“ (Iz 53,4), vzal toto břemeno na sebe.

Celé učení o spasení můžeme vyjádřit jedinou větou: Bůh zrušil naše beznadějně zničené dějiny a místo nich nám dal novou minulost. Jeho prostřednictvím v našich životech skončily dějiny otroctví hříchu. Naše temná minulost se již nikdy neukáže, aby nás obviňovala a trápila. Naše osobní minulost, která nás odsuzuje k trestu smrti, je vyměněna za Ježíšovu dokonalou minulost. V Ježíši nacházíme osvobození od naší minulosti a zároveň zaslíbení nádherné budoucnosti. Na kříži Bůh zaručil, že ať už byl náš život jakýkoli a ať se v dějinách lidstva odehrálo cokoli, čeká nás nová a slavná budoucnost. Stačí se postavit na Boží stranu a přijmout nabízené spasení.

Apoštol Pavel v 2K 5,17–19 mluví o tom, co Ježíš pro lidstvo vykonal. Tato událost změnila lidské dějiny. Naše hříchy byly položeny na Ježíšova bedra. Ochotně zemřel pod břemenem lidských vin. Místo smrti nám nabídl záchranu. Zaslíbil, že až skončí dějiny tohoto světa, budeme moci věčně žít s naším Stvořitelem. Rozhodne se o osudu každého člověka. Druhý příchod Krista rozdělí lidi na dvě skupiny. Bůh zaslíbil „nová nebesa a novou zemi“.

Aplikace

Pokud jsi přijal Krista, v čem je tvůj život jiný? Proč ti může být minulost prominuta? Jak se skutečnost, že ti Kristus odpustil, projevuje ve tvém každodenním životě ve vztahu k druhým lidem.

Poznámky

Podněty k zamyšlení

„Bible je nejstarší a nejobsáhlejší knihou dějin, kterou lidstvo vlastní. Vytryskla přímo z pramene věčné pravdy a Boží ruka po celé věky uchovávala její čistotu. Osvětluje nám vzdálenou minulost, kterou se současná věda marně snaží vypátrat. Pouze v Božím slově můžeme vidět moc, která položila základy země a ‚roztáhla‘ nebesa. Pouze zde nalezneme autentický záznam o původu národů. Jenom zde jsou zapsány dějiny našeho rodu neovlivněné lidskou pýchou ani předsudky.

Z historických kronik a záznamů by se mohlo zdát, že vzestup národů nebo vznik a pád impérií vždy závisel na vůli a statečnosti lidí. Zdálo by se, že sled událostí určovala moc, tížadost a rozmary vlivných osob. Boží slovo nám ale poodhrnuje oponu dějin, abychom za vším dějinným děním viděli milosrdného Boha, který používá lidské nástroje, aby vykonaly záměry jeho vůle.

Bible nám odhaluje pravou filozofii dějin.“ (VYCH 104; ED 173)

Otázky k rozhovoru

- 1. Teologové a filozofové mnoho let diskutovali o problematické otázce Božího předurčení a svobodné vůle člověka. Mnozí je pokládají za neslučitelné. Argumentují, že buď nemáme svobodnou vůli, nebo Bůh nezná všechno, co se odehraje v budoucnosti. Proč jsou takové názory mylné? Jaké biblické důkazy máme o tom, že Bůh zná naši budoucnost? Ačkoli máme svobodnou vůli, Bůh zná budoucnost ještě předtím, než se odehraje. Jak vysvětlíte, že mezi svobodnou vůlí lidí a Božím poznáním budoucnosti není rozpor?*
- 2. Jeden z nejsilnějších útoků souvisejících s proroctvími je zaměřen na text Da 2, který přináší hmatatelné důkazy o Boží existenci. Jaké pevnější základy můžeš mít pro víru než něco tak pevného a neměnného jako dějiny světa? Součástí satanova útoku je tvrzení některých teologů, že Daniel 2 byl napsán v roce 165 před naším letopočtem, tedy dlouho poté, co se mnohé ze zde předpověděných událostí odehrály. Tento argument vyvrací samotné proroctví. Jak mohl Daniel tak přesně předpovědět pád římské říše a její rozpad na národy Evropy, který se odehrál více než 500 let po roce 165? Pokud toto úžasné proroctví vyžadovalo nadpřirozené poznání, proč bychom měli zpochybňovat to, co říká Bible sama o sobě a o tom, kdy byla napsána? Smyslem pozdního datování knihy Daniel je pokusit se zničit jeho prorockou sílu. Jak vidíme, tento pokus zcela selhává.*

Shrnutí

Ať už se dějiny lidstva zdají jakkoli chaotické, naplňují se v nich Hospodinovy záměry. Dějiny lidstva skončí nádherným druhým příchodem Ježíše Krista.

Poznámky